

«وطن امروز» گزارش می دهد؛ حذف ۴ صفر از پول ملی به جای حل ریشه‌ای مشکلات اقتصادی اعتبار را به پول ملی باز نمی گرداند

صفرزایی اقتصاد صفرزدایی بانک مرکزی

نمایندگان مجلس شورای اسلامی حذف ۴ صفر از پول ملی را تصویب کردند رئیس کل بانک مرکزی: حذف ۴ صفر از پول ملی ۲ تا ۵ سال زمان می برد؛ پول‌های فعلی اعتبار دارند

حمید گمار: لایحه اصلاح قانون پولی و بانکی کشور در حالی تصویب شد که جز حذف صفر، هیچ ماده‌ای برای مقابله با تورم‌های دورقمی به عنوان علت بی‌ارزش شدن پول ملی نداشت. نمایندگان در نشست علنی دیروز مجلس در جریان بررسی لایحه اصلاح ماده ۱ قانون پولی و مالی کشور با تصویب ماده‌واحد این لایحه موافقت کردند. متن این ماده‌واحد به شرح ذیل است:

ماده‌واحد - ماده ۱ قانون پولی و مالی کشور مصوب ۱۸ تیر ۱۳۵۱ و بند‌های آن با اصلاحات بعدی به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱- واحد پول ایران تومان است و هر تومان برابر ۱۰ هزار ریال جاری و معادل یکصد قران است.

تبصره ۱- برابری پول‌های خارجی نسبت به تومان و نرخ خرید و فروش ارز توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در چارچوب نظام ارزی حاکم و با رعایت ذخایر ارزی و تعهدات کشور در مقابل صندوق بین‌المللی پول محاسبه و تعیین می‌شود.

تنها راه حفظ حیثیت پول ملی حذف صفرهای آن است؟

پول ملی بازگرداند. اما سوال اینجاست که آیا واقعا ارزشمندی پول ملی کشورها به یک نسبت و رابطه اعتباری و تعداد صفرها بازمی‌گردد و تنها با حذف چند صفر این حیثیت احیا می‌شود؟ به عنوان مثال نقض و نمونه، نرخ برابری یون کره جنوبی که یکی از کشورهای با اقتصادی پیشرو و قوی است برابر با ۰/۰۰۰۸۵ دلار است. جدول زیر ۲ دسته از کشورها را نشان می‌دهد که برخی از آنها نرخ برابری بسیار پایینی نسبت به دلار دارند ولی از زمره اقتصادهای پیشرو با پول‌های ملی ارزشمند و قابل قبول در مبادلات بین‌الملل قلمداد می‌شوند و برخی دیگر نرخ برابری بالایی دارند ولی پول ملی آنها جایگاه بین‌المللی ندارد.

مشاهده نرخ‌های برابری مندرج در جدول فوق نشان می‌دهد ایدان نرخ برابری را نمی‌توان نمادی از حیثیت پول ملی تلقی کرد و این نرخ شاخصی گمراه‌کننده برای ارزیابی حیثیت پول ملی است. دلیل این مطلب نیز واضح است: برای بهبود حیثیت پول ملی صرفا ارائه یک لایحه شبیه آنچه ارائه شده (حذف صفر) کافی است تا اندکی صفر از پول ملی زدوده شود و نرخ برابری بهبود یابد. به عبارت واضح‌تر، خود این لایحه، دلیلی بر این مدعاست که نباید به نرخ برابری در ارزیابی حیثیت پول ملی توجه کرد. حیثیت پول ملی به رواج بین‌المللی آن بستگی دارد و تابعی از ثبات قدرت خرید و قدرت اقتصادی ناشر (حاکمیت) آن پول است که متأسفانه این لایحه در این راستا کمکی نمی‌کند.

مشکل دوم که دولت را به ارائه این لایحه واداشت، صرفه‌جویی در هزینه‌هایی است که رواج مبادلات با سکه به دلیل نرخ استهلاک پایین‌تر نسبت به اسکناس فراهم می‌کند.

کشورهای پیش‌رو در اقتصاد	معادل دلاری پول ملی کشور	کشورهای کمتر توسعه یافته	معادل دلاری پول ملی کشور
بن‌زاین	۰/۰۰۹۱	ریال عمان	۲/۵
یون کره جنوبی	۰/۰۰۰۰۸۵	دینار کویت	۳/۲۹
روبل روسیه	۰/۰۱۵	دینار اردن	۱/۴۱
کرون نروژ	۰/۱۲	دینار بحرین	۲/۶۵

عنوان	ریال	
هزینه متوسط انتشار هر واحد اسکناس	۱۹۰۰	
هزینه متوسط محو هر واحد اسکناس	۳۴۴	
هزینه تولید مسکوک	۱۰۰۰ ریالی	۳۰۸۸
	۲۰۰۰ ریالی	۵۱۶۰
	۵۰۰۰ ریالی	۸۱۸۴

جدول ۳- آمارهای مربوط به سرانه اسکناس و مسکوک

عنوان	کشور	قطعه
سرانه مسکوک	ایران	۲۶
	سوئد	۴۹
سرانه اسکناس	ترکیه	۸۱
	ایران	۸۳
	سوئد	۲۰
ترکیه		۲۴

مركزی بود. در واقع دولت‌مداران با برداشتی اشتباه از نسبت پایه پولی و نقدینگی، رشد نقدینگی را صرفا معلول رشد پایه پولی تلقی کرده و در نتیجه برای کنترل نقدینگی و تورم، نسخه «کنترل حجم پایه پولی» را پیچیدند. ۶ سال پس از اجرای این سیاست غلط اما آمارهای بانک مرکزی نشان داد رابطه پایه پولی و نقدینگی رابطه‌ای علت و معلولی نیست بلکه در شرایطی می‌تواند دوسویه باشد.

البته ناگفته نماند بانک مرکزی از اواخر سال گذشته با آغاز عملیات بازار باز در بازار بین‌بانکی و توثیق عرضه ذخایر به اوراق بدهی دولتی اولین گام‌ها برای کنترل خلق پول بانکها را برداشت. هر چند این اقدام هم با انتقاداتی از سوی برخی کارشناسان اقتصادی مواجه شد اما در حال این اقدام جدی‌ترین برنامه اجرا شده در طول دهه‌های اخیر برای ضابطه‌مند کردن خلق نقدینگی در کشور بود.

وابستگی کشور به چرخه دلار، عامل دیگر تورم هرچند تغییر رویکرد بانک مرکزی در تنظیم مولفه‌های پولی مهم‌ترین عامل برای کنترل تورم و حفظ منطقی ارزش پول ملی است اما وابستگی اقتصاد کشور به ارز آدلار آمریکا دیگر مسأله اقتصاد کشور در این رابطه است. دلار آمریکا به عنوان مهم‌ترین ارز لازم برای تجارت خارجی کشور به ابزاری برای اعمال فشار آمریکا بر اقتصاد ایران تبدیل شده است. آمریکا طی ۱۰ سال اخیر ۲ بار با محدود کردن دسترسی

استقبال رئیس کل بانک مرکزی از همراهی مجلس با لایحه دولت

جلسه روز گذشته مجلس شورای اسلامی البته مهمان ویژه‌ای هم داشت. رئیس کل بانک مرکزی به نمایندگی از دولت برای دفاع از لایحه ارزی قوه مجریه در صحن مجلس حضور یافت. عبدالناصر همتی در جریان بررسی این ماده‌واحد گفت: سعی می‌کنیم دوره گذار یعنی دوره گردش مازوی و اعتبار همزمان تومان و ریال کوتاه باشد و هر چه سریع‌تر اسکناس‌ها و سکه‌های ریال جمع‌آوری شوند.

همتی در حمایت از لایحه یک‌فوری اصلاح قانون نظام پولی و بانکی کشور، گفت: کاهش کارایی پول ملی که در پی تورم مزمن و انباشته ۵ دهه اخیر اتفاق افتاده، باعث شده است پول ملی به عنوان ریال و پیش از آن دینار، هیچ کدام در کشور کاربرد نداشته باشند بویژه دینار که مدت‌هاست وجود خارجی ندارد.

وی درباره عدم استفاده از ریال و دینار ادامه داد: هم‌اکنون عرف اصلی استفاده از پول ریال در جامعه تورم است، کما اینکه مردم برای استفاده از چک پول ۵۰ هزار تومانی از آن به عنوان ۵۰ تومان و اسکناس ۱۰ هزار تومانی را ۱۰ تومان یناد می‌کنند، چرا که ۴ صفر آن را حذف می‌کنند، بنابراین ما با قانونمند کردن این مهم به دنبال این هستیم که پول ملی را با عرف جامعه هماهنگ کنیم. فوری آن مهرماه سال گذشته توسط همین نمایندگان تصویب شد، بنابراین انتظار می‌رود این لایحه نیز تصویب شود.

همتی با اشاره به هزینه بالای چاپ و امحای اسکناس تصریح کرد: هم‌اکنون ۸ میلیارد قطعه اسکناس داریم که ۵ میلیارد آن کمتر از ۲ هزار تومان است، در حالی که با این تغییر سکه‌های

رئیس بانک مرکزی یادآور شد: افت حیثیت ملی پول کشور بسیار مهم است، چرا که هم‌اکنون در رابطه با پول ملی ریال محاسبه می‌شود که در قیاس با دلار یا یورو به میزان رقم وحشتناک ۰۰۰۰۰۰۶ اختلاف دارد، از سویی دیگر سرانه اسکناس در کشور بین سایر کشورها با سرانه ۱۰۲ بالاترین بوده اما برعکس درباره مسکوکات از سرانه ۲۶ برخوردار هستیم در حالی که حتی کشورهای اروپایی از سرانه ۳ رقمی برخوردار هستند، بنابراین این اقدام به احیای مسکوکات کمک می‌کند.

وی در ادامه تأکید کرد: مطمئن هستیم حذف صفر از پول ملی هیچ تأثیری بر تورم ندارد، چرا که تورم اینجا علت بوده نه معلول، در حالی که تغییر در این زمینه معلول است.

همتی افزود: اعمال این تغییر از اولویت‌های کنونی است، چرا که وظیفه بانک مرکزی تسهیل مبادلات بازرگانی مردم است که باید از طریق تغییر نظام پرداخت انجام شود، بنابراین بعد از بررسی‌هایی که از یک سال گذشته در کمیسیون اقتصادی مجلس به عنوان کمیسیون اصلی و در کمیسیون برنامه و بودجه به عنوان کمیسیون فرعی انجام شده و به تصویب رسیده است، قرار بر این شد تغییر به صورت تدریجی و بعد از آماده‌سازی امکانات انجام شود تا در پی آن هر ۲ پول به موازات هم پیش روند تا مردم در پذیرش آسان‌تر آن هماهنگ باشند و بتوانند در جامعه آن را همز کنند.

رئیس بانک مرکزی اظهار کرد: بحث تغییر پول ملی شب گذشته (یکشنبه ۱۴ اردیبهشت) مجدداً در هیات‌وزرا بررسی و بر ضرورت آن تأکید شد به این صورت که پول ملی به صورت تومانی بوده و اضافه‌اش به صورت قران باشد یعنی یک تومان معادل ۱۰۰ قران باشد، از سوی دیگر با پیش‌بینی کمیسیون اقتصادی تحقق این مهم بین ۲ تا ۵ سال به طول می‌انجامد.

میانگین رشد سالانه نقدینگی در کشور طی نیم‌قرن اخیر ۲۰ درصد بوده است. نبود نظارت کارآمد بانک مرکزی باعث شده بانک‌ها توان خلق نقدینگی بدون تقریباً هیچ محدودیتی را داشته باشند. نتیجه مدیریت که طی این مدت تقریباً هیچ راهکاری برای حل این مسأله ارائه و اجرا نشده است. نبود نظارت کارآمد بانک مرکزی بر فعالیت بانک‌های کشور باعث شده بانک‌ها توان خلق نقدینگی بدون تقریباً هیچ محدودیتی را داشته باشند. نتیجه بی‌ضابطه نقدینگی و در نهایت ابتلای کشور به تورم دورقمی حدوداً ۲۰ درصدی است.

مبنی بر «عرضه نکردن پایه پولی» به بهانه کنترل تورم بوده است. پولی و کنترل نقدینگی و در نتیجه کنترل تورم بوده است. این در حالی است که در نبود نظارت کارآمد بانک مرکزی، بانک‌ها با خلق بی‌ضابطه نقدینگی دچار کسری ذخایر شده و نتیجه این کسری ذخایر، اضافه برداشت بانک‌ها از بانک